

ב. ומי שנתחייב שריפה, על ידי יציאת עופרת רותחת אל תוך גרונו. סופו שהוא –

או נופל בדליקה.

או נחש מכישו, וארס הנחש שורפו.

ג. ומי שנתחייב הריגה בסייף, סופו שהוא –

או נמסר למלכות, והן מתיזין את ראשו בסייף, כמנהגם.

או ליסטים באין עליו, והן ממיתין אותו בסייף, כמנהגם.

ד. ומי שנתחייב חנק. סופו שהוא –

או טובע בנהר, ומיתתו באה על ידי חנק.

או מת בפרונכי [מחלת האסכרה] שהיא חונקתו בגרון מבפנים.⁽²⁾

הרי מבואר שארי הבא על האדם, הוא במקום סקילה, וגנבים הבאים על האדם הוא משום שנתחייב סייף, ולכן לסטים [גנבי] באים עליו, ואם כן אלו הן בידי שמים.

והאמר רב יוסף, וכן תני רבי חייא בברייתא:

מיום שחרב בית המקדש, אף על פי שבטלו מנהרין, ארבע מיתות לא בטלו.

ותמזה הגמרא לפני שהיא ממשיכה להביא את דברי הברייתא:

וכי לא בטלו ארבע מיתות בית דין?! הא בטלו להו כאשר הפסיקו הסנהדרין לדון אותם!?

ומבארת הגמרא: אלא, כך יש לשנות את הברייתא:

ל-ב דין ארבע מיתות – לא בטלו.

כלומר, עונש הדומה לארבע מיתות לא בטל.⁽¹⁾ והיינו:

א. מי שנתחייב סקילה, ומן הדין יש להפילו מגג בית הסקילה שהיה גבוה שתי קומות, הרי סופו שהוא –

או נופל מן הגג, ונהרג מהנפילה.

או חיה מפילה אותו על הארץ, ודורסתו [הורגתו בדריסה].

עד הוא דייך הוא בעל דין.

ב. הקשו התוספות: הרי רואין אנו כמה עבריינים ועובדי עבודת כוכבים שמתים על מטרותיהם! ? ויש לומר, שעל ידי תשובה הקב"ה מיקל ולפעמים מוחל לגמרי. או שיש זכות שתולה לו, ואינו נפרע ממנו בחייו.

2. המאירי ביאר שהם בועות הנעשות בגרונו של אדם וחונקות אותו.

ממרחק לחמו, כי ממימרא זו עצמה "הכל בידי שמים" משע שאף אריא וגנבי בידי שמים הן, אלא שבברייתא שמביאה הגמרא נמצא הדבר מפורש יותר, וכן הוא בשיטה מקובצת בשם שיטה ישנה.

1. כתב המאירי: לעולם יזהר אדם מן העבירות, ואל יקל ראשו להיות בטוח בעשייתם, אם מצד שאין שם עדים אם מצד שאין בית המקדש קיים וכלו הסנהדרין ועונש בית דין בטל, שמכל מקום דין שמים במקומו עומד, הוא

הבעלים גרידא, בלי עשיית מעשה קנין, היא רק מעשה איסור, אך אין היא מחייבת את השבת הדמים [אלא שאם החפץ קיים, יש חובה להשיבו היות והוא עדיין שייך לבעליו].

"מעשה הקנין" של הגנב או הגולן בחפץ הנגנב, יש לו שתי משמעויות, האחת כלפי זכותו של הגנב, והשנייה לגבי חובתו:

המשמעות האחת שבמעשה הקנין, היא יצירת זכות מסוימת של בעלות הגנב בחפץ. וכגון, אם יחול שינוי בחפץ, יהיה הגנב לבעליו המוחלט, ללא מעשה קנין נוסף מצדו.

והמשמעות השנייה שבמעשה הקנין, היא לחובת הגנב, שהוא חייב בתשלום דמי החפץ הנגנב על ידו אפילו אם נאבד ממנו החפץ באונס. כי נחשב הדבר, מכח קנייתו של הגנב בחפץ, שהחפץ הנגנב הוא שלו, ואינו יכול להפטר בטענה שאבד החפץ של הבעלים באונס.

ג. האוכל דבר של חברו, באופן שאין לחייבו על הזיקו או על גזילתו [מטעם כל שהוא], הרי הוא חייב לשלם את ערך הנאתו מן האוכל, הואיל ו"נהנה" מדבר של חברו.

חייב זה חל כשנהנה גרונו ומעיו.

ד. זר האוכל תרומה במזיד, חייב מיתה בידי שמים.

ואם אכל תרומה של חברו —

אם גנב אותה ו"קנה" את התרומה בהגבהה ובכיוצא בזה לפני שאכלה, הוא חייב כדין גולן. ואם אכלה בלי לעשות בה "מעשה

אלא איפוך את דברי רב אדא בר אהבה, וכך הוא שהקשה:

ממאי דכי מזהר יעקב לבניה על אריא ונגנבי, דבידי שמים נינהו, דילמא על צינים פחים דבידי אדם נינהו.

ונמצא שה"אסון" של יעקב הוא אסון בידי אדם, ולא תלמד ממנו לאסון בידי שמים שהוא פוטר מן הממון.

רבא אמר: טעמא דרבי נחוניא בן הקנה — הפוטר חייבי כריתות מן התשלומין — הוא מהכא, מהפסוק הזה הוא נלמד:

"ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזורעו למולך [ולא ימיתוהו כדינו], ושמתי אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו, והכרתי אותו" —

אמרה תורה: כרת שלי — היא כמיתה שלכם! במקומה של המיתה הוא בא, והרי הוא חילופה.

מה מיתה שלכם, מי שנתחייב בה, הרי הוא פטור מן התשלומין, אף כרת שלי, מי שנתחייב בו, הרי הוא פטור מן התשלומין.

א. הגונב או הגולל דבר מחבירו, הרי הוא חייב להשיבו. ואם אינו משיבו, כגון שנאבד, הוא חייב לשלם את דמיו.

ב. חובת התשלום של דמי החפץ הנגנב, היא רק כאשר עשו הגנב או הגולן "מעשה קנין" בחפץ הנגנב. כגון, שהגביהו את החפץ ממקומו, כדי לגונבו או לגוללו, וכווננו בהגבתו של החפץ לקנותו לעצמם.

אך גניבת חפץ על ידי הוצאתו מרשות

ותמחה הגמרא: וכי לאביי אכן פטור זר האוכל תרומה של חברו מלשלם לו את דמי הגזילה?!

והאמר רב חסדא: מודה רבי נחוניא בן הקנה, הפוטר חייבי כריתות מן התשלומין, (5) בגונב חלבו של חברו, ואכלו — שהוא חייב בתשלומי הגניבה, אף שנתחייב כרת על אכילת החלב.

ואין כאן את הפטור של קים ליה בדרבה מיניה, לפי שלא נעשו שני המעשים באותה שעה, היות שכבר נתחייב בשעת הגבהתו בתשלום דמי הגניבה — עוד קודם שבא לידי עונש על איסור אכילת חלב, שאינו חייב עליו אלא בשעת הנאת גרונו ומעיו.

אלמא, הרי מוכח, כיון דמעידנא דאגביה — קנייה [משעה שהגביה את הדבר הגנוב קנאו להתחייב בתשלומין]. ואילו מתחייב בנפשו בחיוב כרת לא הוה עד דאכיל ליה. ונמצא שלא באו עליו שני החיובים כאחת, ולכן אין הכרת פוטר את הממון.

ואם כן, חכא — בגונב תרומתו של חברו ואכלה — נמי יש לנו לומר שלא תפטור

קנין של גניבה, אז הוא חייב כדין נהנה מכילוי ממון של חברו, שצריך לשלם לו את דמי הנאתו. (3)

ומפרשת הגמרא: מאי איכא בין רבא, הלומד שכרת פוטר מן התשלומין מ"כרת שלי כמיתה שלכם", לאביי, הלומד דין זה מ"אסון אסון"?

איכא בינייהו חיוב מיתה בידי שמים, האם הוא פוטר מן התשלומין לדעת רבי נחוניא בן הקנה —

וכגון זר שאכל תרומה של חברו במזיד, שהוא חייב מיתה בידי שמים על אכילת התרומה!

לאביי — הלומד כל אסון בידי שמים מגזירה שוה של אסון בידי אדם — הרי הוא פטור מלשלם על גזילת התרומה, היות ונתחייב מיתה בידי שמים.

ואילו לרבא — שלא נתרבה מהכתוב אלא רק עונש כרת, להיות כמיתת בית דין ולפטור מן התשלומין — הרי הוא חייב לשלם על הגזילה, לפי שאין חיוב מיתה בידי שמים, פוטרו מן התשלומין. (4)

[תרומות ו 1]: זר שאכל תרומה בודוין, חייב מיתה בידי שמים. שנאמר "ומתו בו כי יחלוהו", ולוקה על אכילתה, ואינו משלם דמי מה שאכל, לפי שאינו לוקה ומשלם.

5. נתקשו האחרונים: למה נקט רב חסדא את דינו לפי רבי נחוניא בן הקנה [שאין הלכה כמותו]? והרי את אותו דין עצמו יכול היה רב חסדא להשמיענו לפי חכמים, כי כל האוכל חלב הרי הוא חייב מלקות, ומלקות לכולי עלמא הרי הם פוטרים מן התשלומין, והיה לו לרב חסדא

3. נחלקו הראשונים, האם גם חייבי כריתות שוגגין פטורים מן התשלומין כמו חייבי מיתות שוגגין, שהם פטורים.

דעת רש"י בפסחים כט א שאין כרת כמיתה לענין זה אפילו לרבי נחוניא, ואילו שיטת התוספות בפסחים ובסוגיינתנו, שדין כרת כדין מיתה.

חייבי מלקיות פטורין מן התשלומין, ואם היו שוגגין נחלקו בו אמוראים בפירקין לקמן.

4. הרמב"ם אינו סובר כרבי נחוניא, וכתב

שאכל תרומה בצורה שכזאת מחיוב תשלומין מדין גולן:

פוף פוף, אף אם תחב לו חבירו לתוך פיו, **כיון דלעסיה** — קנייה. כיון שלעס את התרומה קנה אותה אז להתחייב בתשלומיה (6) —

ואילו **מתחייב בנפשו** על אכילת תרומה, **לא** **הוי עד דבלעה** לתרומה, כשנהנו גרונו ומעיו מן התרומה, שהרי הלעיסה כשלעצמה אינה נחשבת עבירה של אכילת תרומה.

ואכתי תיקשי, האיך יפטור חיוב המיתה המאוחר, את חיוב הגזילה הקודם לו!?

ומשנינן: כאן מדובר **בכגון שתחב לו חבירו** לתוך **בית הבליעה**, וכמו שממשיכה הגמרא ומבארת.

חיבי דמי? באיזה אופן, ועד איזה מקום בבית בליעתו תחבו לו חבירו?

המיתה את החיוב שהוא מתחייב על גזילתה, היות ואף כאן, **בעידנא דאגביה** לתרומתו של חבירו, קנייה להתחייב בתשלומיה. ואילו **מתחייב בנפשו לא הוי, עד דאכיל ליה**.

ותיקשי מה שאמרנו לדעת אביי שזר האוכל תרומה, הרי הוא פטור מתשלומי גזילת התרומה מחבירו!?

ומשנינן: **הבא, במאי עסקינן, כגון שתחב לו חבירו** את התרומה לתוך פיו, ולא הגביה האוכל את התרומה להתחייב על גזילתה על ידי קנין הגבהה, ואין הוא חייב אלא רק על ש"נהנה" מתרומתו של חבירו כשבלעה.

ומאחר שכל חיובו הוא על הנאת מעיו, הרי על אותה הנאה מתחייב הוא באותה שעה מיתה בידי שמים [שחייב זר האוכל תרומה], ולכן פוטרת אותו המיתה מחיוב "נהנה" על אכילת התרומה.

ועדיין תמהה הגמרא על שאנו פוטרים זר

ומה שאמרו "כיון דלעסיה קנייה", דמשמע שנתחייב משום לעיסתו, הוא על פי שיטת רש"י [בבא מציעא י ב], שאדם אשר נמצא בידו או ברשותו חפץ של חבירו, והוא רוצה לגזולו ולקחתו לעצמו, אין הוא יכול לגזולו על ידי שיכוון לקנותו בקנין חצר לעצמו, אלא אם כן עשה גם מעשה, כגון שנכנסה בהמתו של חבירו לחצירו, ונעל את הדלת בפניה, בנוסף לכך שכיוון לקנותה לעצמו בקנין חצר.

השני: כיון דלעסיה, קנייה לגמרי [ואינו דומה ללשון הגמרא "מדאגביה קנייה" שהוא קנין להתחייב באונסין ובתשלומין].

וביאור הענין הוא, שתוצאות הלעיסה הן היזק הניכר, ולכן נחשבת הלעיסה כ"שינוי

לומר, שמכל מקום, אם גנב חלבו של חבירו ואכלו, אינו נפטר מן התשלומין, מפני שנתחייב בגניבה קודם שבא לידי איסור חלב המחייבו מלקות!?! וראה ב"משכנות הרועים" כאן שהביא כמה ישובים לקושיא זו, וראה גם בהערות להגרי"ש אלישיב שליט"א.

6. קושיית הגמרא יש לפרשה על פי דברי הראשונים והאחרונים בשלשה אופנים:

האחד: כיון דלעסיה, קנייה להתחייב באונסיה ובתשלומיה [וזה דומה ללשון הגמרא "מדאגביה קנייה"].

וביאור הענין הוא, שקנין הגזילה נעשה בכך שהתרומה היא בתוך פיו, שהוא קנין "יד".

ואי מדובר בכגון שתחב לו חבריו עמוק לתוך בית בליעתו עד שלא מצי לאהדורה [אין יכול האדם להחזירה], ובעל כרחו נבלעת היא במעיו, ולכן אין אתה יכול לחייבו ממון על כך שלא החזירה, אלא אתה מחייבו ממון על הנאת גרונו ומעיו, ועל הנאה זאת הוא חייב גם מיתה בידי שמים.

אי דמצי לאהדורה, אם גם לאחר שתחבו חבריו לבית בליעתו יכול הוא להחזיר את התרומה ולהקיאה מבית בליעתו —

אם כן תיקשי: ניהרר [יחזירה]!

כלומר: היה לו להחזירה ולא לבולעה, ואם בלעה, הרי נתחייב בתשלומיה. (7)

בדף לא א.

והטעם שלפי רש"י אין הוא מתחייב על ידי מה שהגניבה הוא בפיו, הוא לפי מה שנראה כשיטת רש"י שאי אפשר לקנות גניבה בפה. ואפילו כשהגניבה בידו, שיטת רש"י היא שהוא דין חדש הנלמד, מדברי רבא, שאמר "ידו של אדם חשובה כארבעה על ארבעה", ראה דברי רש"י לקמן לא א ד"ה על הגמרא "דאי בעי גחין ואכיל". ובמה שתמהו עליו התוספות. וראה גם לא ב על הגמרא "כגון שצירף ידו, וכדרבא, דאמר רבא ידו של אדם חשובה לו וכו'", ובמה שתמהו עליו התוספות, ובמה שביאר בשיטה מקובצת [דף קמא טור א ד"ה והתוס'] שיטת רש"י שאין דרך קנייה בפה.

7. א. לשון רש"י הוא: איבעי ליה לאהדורה, וכי לא אהדרה מההיא שעתא איהו מזיק לה. ומשמע בדעת רש"י שאין לחייבו על מעשה גזילה אלא מדין מזיק, ולפי זה גם לעיל כשלעסה, בפשוטו אין הוא מדין גזולן אלא מדין מזיק. וכן כתב בשיטה מקובצת לקמן לא א בדעת רש"י; ואולם הריטב"א הביא בשם רש"י "וכיון דלא אהדרה, נעשה עליו גזולן לאלתר, ומתחייב בנפשו לא הוה עד דאכיל ליה". וכן נראה מלשון רש"י בד"ה ע"י הדחק, שקושיית הגמרא היתה משום גזילה ולא משום מזיק; ומלשון רש"י בד"ה שתחב לו חבריו יש ללמוד שעל עצם המצאות הגזילה בתוך פיו אין לחייבו.

מעשה", הקונה בגזילה. וכיון ששינה את החפץ, נחשב שינוי המעשה עצמו מעשה גזילה [על פי ריטב"א סוכה לה א ומקור חיים סימן תנד א, וראה שם בגליון רבינו עקיבא איגר].

ולפי שיטה זו, ביאר בהערות להגרי"ש אלישיב שליט"א את הטעם שהוצרכה הגמרא לשינוי מעשה, ולא כפשוטו, שהחפץ בפיו הוא עצמו קנין גזילה להתחייב באונסין, היות וחבירו שהכניס לתוך פיו, כבר נעשה עליו גזולן, ושוב אין השני נעשה עליו גזולן אם לא הוסיף בגזילתו. ולכן צריך שינוי מעשה, שהוא תוספת בגזילה, כי הראשון גזל את החפץ רק מרשותו של הנגזל, ואילו השני קנה את גוף החפץ [וכעין זה בנתיבות המשפט סימן ל"ד ה בענין אחר]

ואופן שני זה יש להעמיס בדברי רש"י בסוגייתנו, שכתב לשון "מזיק" ביחס ללעיסה, ואילו בריטב"א מבואר משמו של רש"י שהוא מדין גזולן. וכן בלשונות רש"י גופיה משמע שהוא מדין גזולן. ולפי פירושו זה שניהם עולים לדבר אחד; ובזה מתבארים דברי רש"י בד"ה שתחב לו חבריו, דמשמע שאין המצאות הגזילה בפיו כשלעצמה מהווה קנין גזילה.

אלא שביאורו של הגרי"ש אינו עולה יפה לדעת רש"י הסובר בסוגייתנו, שהראשון אינו נעשה גזולן, וכפי שהעיר שם.

אופן שלישי: כיון דלעיסה קנייה, לאו דוקא, אלא מדין מזיק הוא מתחייב. וזו היא פשטות לשונו של רש"י, וזו היא שיטתו של בעל השיטה מקובצת בהבנת דברי רש"י, ראה דבריו

ומאחר שלא נתחייב מדין גולן או מזיק קודם שנהנו מעיו מן התרומה, ואין אתה יכול לחייבו אלא מדין "נהנה", בשעה שנהנו מעיו מן התרומה, לכן פוטר חיוב המיתה [שבא גם הוא כאשר נהנו מעיו] את חיוב התשלומין.⁽⁹⁾

רב פפא אמר, כך יש ליישב שלא תיקשי מדברי רב חסדא בגונב חלבו:

אין הבדל בין אביי לרבא בזר "שאכל" תרומה, אלא רק בזר ששתה משקין של תרומה. ולא תיקשי לך "מדאגבייה קניה, ואילו מתחייב בנפשו לא הוה עד ששתי לה" —

כי מדובר בכגון שלא הגביה תחילה את התרומה, אלא שתחב לו חבירו משקין של תרומה לתוך פיו, ואף שלא הכניסם עמוק לתוך בית בליעתו —

תיקשי: **אמאי חייב** הוא עונש מיתה בידי שמים על הנאתו הזאת? והרי באונס נבלעה התרומה במעיו, ו"אונס — רחמנא פטריה!"

וכיון שהוא פטור מן המיתה בידי שמים, הרי לכולי עלמא אין כאן קים ליה בדרכה מיניה לפוטרו מן התשלומין על הנאת גרונו ומעיו מהתרומה.⁽⁸⁾

ומשנינן: **לא צריכא**, כלומר: קיימת אפשרות שיתחייב מיתה בידי שמים על אכילת התרומה, ולא יתחייב על שגזלה ולא החזירה, בכגון שתחב לו חבירו את התרומה לתוך בית בליעתו, עד מקום **דמצוי לאהדרה** [יכול האוכל להחזירה] רק על ידי הדחק —

ובמקום זה, שאך בקושי יכול הוא להחזירה, כבר נמאסה התרומה, ואין הוא חייב ממון על שבלעה ולא החזירה. ומיהו, כיון שסוף סוף יכול הוא להחזירה, אין הוא נחשב אנוס על בליעתה, וחייב הוא מיתה בידי שמים.

היה אנוס אינו נפטר מן התשלומין, היינו דוקא רש"י לשיטתו שהוא סובר שאפילו חייבי כריתות ומיתה בידי שמים כשהן שוגגין אין נפטרין מן הממון, וכל שכן כשהן אנוסין, או אפשר שאפילו לשיטת התוספות שבשוגג פטור הוא מן התשלומין, מכל מקום אונס שאני. ונפקא מינה לדינא בחייבי מיתות בית דין כשהם אנוסים, וסיים בצ"ע לדינא.

9. לפי האופן השני שנתבאר לעיל, שמעשה הלעיסה הוא שינוי מעשה לקנות את הגזילה משום שהוא היזק בחפץ, אם כן אף מעשה הבליעה הוא שינוי מעשה לקנות את החפץ, ונמצא שבשעה שבאה התרומה לתוך מעיו כבר שלו היא, ומכל מקום מתחייב הוא משום דין

ב. המשך לשון רש"י הוא: "איהו מזיק לה, דראשון לאו מידי עבד ולא נתחייב לכהן כלום", ומשמע מלשון רש"י שאילו היה הראשון מתחייב שוב לא היה השני חייב עליו, וראה בחידושי רבינו עקיבא איגר שתמה בזה על דברי רש"י, שבאמת הראשון חייב ומכל מקום אין לשני ליפטור, וראה בתוספות.

8. א. לדעת רש"י קושיית הגמרא היא שייפטור מן המיתה, ולפי שיטתו נתבאר בפנים; אבל התוספות תמהו עליו בזה, כי אם מרצונו הניח לו לתחוב יש לחייבו במיתה בידי שמים, ופירשו באופן אחר, ראה שם.

ב. נסתפק רבינו עקיבא איגר בדרוש וחדוש, אם מה דמבואר בסוגיין לפי שיטת רש"י שאם

וקרע שיראין של חבריו בשעה שבלע את לא-א התרומה, ותשלום השיראין הוא דאיכא בינייהו בין אביי לרבא. (1)

גופא: אמר רב חסדא: מודה רבי נחוניא בן הקנה, בגונב חלבו של חבריו ואכלו, שהוא חייב בתשלומי הגניבה. כיון שכבר נתחייב בתשלום הגניבה, קודם שיבוא לידי עבירה על איסור אכילת חלב.

והוינן בה: לימא, האם נאמר כי פליגא הא דאמר רב חסדא, על הא דאמר רבי אבין? האם מוכרח מדברי רב חסדא שהוא חולק על דברי רבי אבין, דלהלן?

א. המעביר חפץ בשבת ממקום למקום

כי היות והמשקין נמאסים מיד כשבאים לתוך פיו, שוב אין לחייבו על שלא החזירם, ואינו חייב אלא כשבאו לתוך מעיו מדין "נהנה" [וכדין אוכל שתחב לו חבריו למקום דלא מצי לאהדורה אלא על ידי הדחק], והרי בשעת הנאתו מתחייב הוא מיתה בידי שמים, והיא פוטרתו מחיוב התשלומין.

רב אשי אמר ליישב, כדי שלא יקשה מדברי רב חסדא:

איכא בינייהו בזר שאכל תרומה משלו — שירש אותה מאבי אמו הכהן, ואין אנו דנים על תשלומי התרומה, כי שלו היא, אך נתחייב מיתה בידי שמים היות והוא זר.

הכתובה אותה הם רצו להפסיד בשקר לאשה, היות ואנו אומרים "קם ליה בדרכה מיניה", ואין מחייבים את עדי השקר אלא במיתה החמורה; והבעל שהביא את עדי השקר מתחייב מאה כסף קנס "כי הוציא שם רע על בתולת ישראל".

ב. חזר והביא הבעל עדים והזימום לעדי האב [שבעדות הזמתם את עדי הבעל הם חייבו אותם מיתה, ואת הבעל מאה כסף] —

הרי עדי האב נהרגין על שזממו להרוג את עדי הבעל, ואף משלמין לבעל את מאת הכסף אותם הם בקשו להפסידו, ואין אומרים קם ליה — לעדי האב — בדרכה מיניה ונחייבם מיתה בלבד; היות ואת הממון הם באו להפסיד לבעל, ואילו מיתה ביקשו הם לחייב את עדי הבעל ו"ממון לזה ונפשות לזה חייב" לדעתו של רב יוסף.

וסבירא ליה לרש"י, כי לפי דעתו של רב יוסף, אף כאן שמתחייב אוכל התרומה מיתה על אכילת תרומה, וחייב ממון על קריעת שיראין לחבריו, הרי זה כממון לזה ונפשות לזה, וכיון שאומר רב אשי שהוא פטור, בהכרח שהוא

"נהנה" משל חבריו [אם לא שקים ליה כדרכה מיניה], והוא דבר הצריך ביאור.

1. א. מסוגיא זו מבואר שדין קים ליה כדרכה מיניה אינו רק כשמתחייב על אותו מעשה עונש חמור וקל, אלא אף כשמתחייב בעת ובעונה אחת על שני מעשים נפרדים עונש חמור וקל, הרי העונש החמור פוטר מדין קים ליה כדרכה מיניה, רעק"א.

ב. כתב רש"י: "ואף על גב דמיתה לאו משום ממונא דניזק אתיא ליה [שהרי המיתה היא מחמת התרומה שלו, ואילו הממון משל חבריו הוא], מיפטר, וסבירא ליה לרב אשי מיתה לזה ותשלומין לזה, פטור".

ביאור הענין הוא, שבמסכת סנהדרין ט ב אמר רב יוסף:

א. הוציא הבעל שם על אשתו שזינתה ובא לחייב את אשתו מיתה ולהפסידה כתובתה, והביא על כך עדים, והלך אביה של האשה והביא עדים והזימום לעדי הבעל —

הרי עדי השקר של הבעל נהרגין על שזממו להרוג את האשה, ואין משלמין את ערך